

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELOS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt — kr.

Félévre . . . 3 » — »

Negyedévre . . . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . . . 8 frt — kr.

Félévre . . . 4 » — »

Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.

Félévre . . . 5 » — »

Negyedévre . . . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr.

Előfizetési felhívás.

Lapunk megjelenik mindennap, a hétfői és ünneputáni napok kivételével, a jelen első szám alakjában, rendszerint nyolcz oldalnyi terjedelemben.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre . . . 6 frt. —
Félévre . . . 3 » —
Negyedévre . . . 1 » 50 kr.
Egy hónapra . . . — 60 »

Helyben házhoz kézbesítve:

Egész évre . . . 8 frt. —
Félévre . . . 4 » —
Negyedévre . . . 2 » —
Egy hónapra . . . — 80 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 10 frt. —
Félévre . . . 5 » —
Negyedévre . . . 2 » 50 kr.
Egy hónapra . . . 1 » — »

Kérjük az előfizetéseket mielőbb eszközölni, hogy a lap pontos szétküldése körül zavar elő ne fordulhasson.

Vidéki előfizetések legcélszerűbben postán, utalvánnyal eszközölhetők.

Nagyváradon, 1895. évi jan. hó 1-én.

A kiadóhivatal.

Végzetes tévedés.

Minden világra szóló vívmány dacára, melyek szemeinket elkápráztatják, kénytelenek vagyunk bevallani magunk előtt, hogy az emberi belátás, bármeddig tessék is a Mindenhatónak ezt a mi földünket és rajta a mi gyarló szemünket fentartani, soha sem fog annyira tökéletesbedni, hogy azt mondhatnók magunkról, most már mindent tudunk és tullehetjük magunkat mindenféle, habár még oly mélyen gyökerező tradíciókon, melyek csak arra valók, hogy haladásunkban feltartóztassanak.

A tudás fájának semminemű gyümölcse nem fog bennünket soha Istenhez hasonlóká, tőle függetlenekké, nála nélkül boldogokká tenni. Sőt ellenkezőleg ha a civilizáció ezerféle vívmányait kissé közelebről szemléljük, kettős tapasztalat ötlük szemünkbe, egyfelől látjuk, hogy minél jobban belemélyedünk a tudásba, annál inkább meggyőződünk róla, milyen végnélküli a mi tudatlanságunk,

másfelől meg sajnosan érezzük, hogy minden újabb vívmány a legtöbb embert nem arra indítja, hogy az emberi ész ezen újabb felvillanásáért hálát adna a Teremtőnek s hogy az új találmányt az emberiség jólétének, boldogságának és megelégedésének fokozatára használná fel, hanem arra, hogyan lehetne avval mások rovására, nem ritkán megrontásukkal föléjük emelkedni, őket önzően kizsákmányolni és a tömeges nyomort szaporítani és terjeszteni.

Nem kevésbé veszedelmesek a társadalmi reformeszmék, melyek egész nemzeteket képesek kiforgatni és saját vesztökbe kergetni csupán azért, »mert a művelt külföld csak megmosolyogna bennünket (térjünk mindjárt át a jelen fejtegetésünk magvára), ha még egyre az elavult, másutt már rég elhagyott eszmékörben mozgunk a helyett, hogy egy csapással arra a külföldi magaslatra emelkedni sietnének.«

Nemzetünk ezredéves történetének tapasztalatai tán csak megérnek annyit legalább, mint azok a néhány évtizedre terjedő külföldi tapasztalatok. Hol áll az megírva, hogy nekünk, akár tetszik, akár nem, mindenben a külföldöt kell majmolnunk? Ki bizonyítja be nekünk, hogy azt az ezredéves alapot, melyen eddig a magyar állam szilárdan megtudott küzdeni a külveszedelmekkel és belviszályokkal, el kell löknünk lábaink alól, hogy egy kinem próbált és még a külföldön sem bevált új és ingatag alappal kicseréljük? Miért akarják a magyar államra ráfogni, hogy létfentartása követeli, hogy most egyszerre olyan dolgokba ártsa bele magát, a melyekkel egy teljes ezredéven át nem törődött, mert azok a dolgok nála nélkül is jól el voltak rendezve, úgy, hogy jobban maga sem rendezhette volna el azokat? Vagy mutassák ki, hogy miféle érdek parancsolja, hogy Magyarországnak meg kell szünnie keresztény állammá lennie? Mire való az emberek kedélynyugalmát felzaklatni?

Valódi szabadság-e az, ha csupán a keresztény embernek nem szabad azt tennie, a mit vallása szerint tenni kötelességének tart, s ha szerencsétlennek és boldogtalannak érzi magát a miatt, hogy vallási kötelességeinek teljesítésében az államhatalom őt meggátolja, teljesítésüket pedig érzékenyen megbünteti. Avagy a jogérzület megerősítésére, a törvények iránti tiszteletnek fokozására szolgál-e, ha a nép azt látja, hogy a mi tegnap még helyes és szabad volt, ugyanaz ma helytelen és tilos? És mire való a szegény népet, mely megélhetésének ezer bajával küzd, mely nem ér reá, hogy azokról a kulturális követelményekről is elmélkedjék, a melyiket a haza jó hírnevéért aggódó politikusok mint elutasíthatatlanokat és elodázhatatlanokat hirdetnek, oly alternativa elé állítani, hogy válaszszon hazája és vallása között, a midőn eddigély volt meggyőződve, hogy vallási kötelességei nemcsak nem ellenkeznek a hazafisággal, de az utóbbit még előmozdítják és fejlesztik is, mert hiszen, midőn ősei a kereszténységért küzdöttek, egyuttal a hazát is mentették föl a török járom alól.

Ime itt rejlik a végzetes tévedés, mely azt hiszi, hogy minden nemzetet egy és ugyanazon kaptafára kell formálni és mely a szó szoros értelmében egyszerre kosmopolitívá akarja tenni a magyar népet, pedig a kosmopolitásban eltekintve attól, hogy népünket kiforgatja nemzeti sajtóságából, még más sokkal nagyobb veszedelmek rejlenek, melyek sokkal szomorubb erupcióban nyilvánulhatnának, mint a milyen az 1514-ik évi pórlázadás volt.

Világi törvények és intézmények soha sem fognak a népnek oly szilárd erkölcsi alapot adni, mint a milyen a kereszténység tanaiban van lefektetve, melyekről minden keresztény ember azt hiszi, hogy ég és föld elmulhatnak, de azok a tanok soha el nem mulnak?

Lapszemle.

A budapesti lapok 2-iki számai vezéreznek keikben mind az új évi tisztetésekkel foglalkoznak. Természetesen a legkülönbözőbb formában. Egy lap teljes erővel kél ki a nemzeti párt és vezére ellen. Gunyosan említi föl, hogy Apponyi félt a politikai nyilatkozatoktól, de azért beszéde nem volt ment a tévedésektől. Apponyi kijelentette, hogy a nemzeti párt nemzeti érdekek szolgálatában mondott le a hatalmi kilátásokról, pedig csak azt lehetett látni, hogy a párt elment a perronra, hogy bizonyos kilátásokat szerezzen meg magának s így tovább. Ezzel szemben a B. H. igazán tárgyilagosan ír. Szerinte a nemzeti pártban történt a legfontosabb dolog. A szónokok a szabadelvű párt ellen keltek ki, de leginkább Apponyi, ki beszédét azon programszerű kijelentéssel végezte, hogy a párt ezélya visszaadni a nemzetnek a békét, megóvni jogait s gazdasági létét biztosítani. A függetlenségi pártból csak kilenczen üdvözölték Justhot, ki beszédében valami olyasfélét emlegetett, mintha a 67-esek fuziója után a 48-asok fuziójának kellene jönni. A B. H. különben sorban tárgyalja az összes pártok nyilatkozatait. Wlassics bombasztikusán beszélt semmi kritikai érték nélkül. Bánffy, a szabadelvűpártot és az egyházpolitikát dicsérte. 1894 eltörpül 1848 és 1867 mellett. A pártonkívüliek pártja Szapáryt meg Péchy Tamást ünnepelte. Az egészről kiderül, hogy pártuk vezére Szapáry, programjuk a fuzió, de azért »fokozott erővel s teljes kitartással működnek,« míg a 67-es pártok egyesülnek.

Mi az az »Agrár-kérdés?«

(Ujévi elmélkedés.)

I.

A földművelés, a mezőgazdaság és annak mellék iparágainak bajjaival foglalkozó kérdést, újabb időben összefoglalulag »agrár-kérdésnek« szokás nevezni.

»Agrár-kérdés« mindenütt lehet, ahol emberek laknak, akik földműveléssel foglalkoznak; mert mindenütt tárgyalni kell azon kérdést: vajjon azon néposztály, mely az emberek táplálkozására szükséges élelmiszereket: a kenyeret, bort, húst, tejet, vaját, zsírt stbít, de a ruházatra szükséges bőrt, gyapjút, lent

stbít is termeli — vajjon van-e azon helyzetben, hogy munkájának bérét, fáradságának megérdemlett gyümölcsét, élvezi-e azon mérvben, hogy abból munka kedvet merítsen egyfelől, másfelől, hogy — vagyonában gyarapodjék? Mert végtére is, minden tisztességes társadalmi foglalkozásnak meg van azon elvitázhatlan jogosultsága: hogy a vele foglalkozók jóllétnek, megelégedésnek örvendjenek és hogy az öregség, a munkaképtelenség korában, birjanak annyival, hogy hozzátartozóiknak, embertársaiknak — a társadalomnak, terhére ne legyenek.

Ahol és amidőn a földművelés, a mezőgazdaság olyan helyzetben van, hogy a birtokos osztály és az ennek földjét művelő segéd munkások tisztességesen megélhetnek gyarapodhatnak, vagy amint mondani szokás — proszperálhatnak: ott az »agrár-kérdés« békében aluszik és félelmetes fejt az élet, a társadalom zugó, háborgó hullámai között, föl sem veti.

De ahol és amidőn egy államban, bármily okoknál fogva, a földművelés, a mezőgazdaság azon helyzetbe jut, hogy a vele foglalkozók ha kínos-keservesen megélnék is, de vagyonukban gyarapodni nemesak nem tudnak, de sőt megfognak és a segéd munkásaik nyomorral küzdve, családjukat fentartani sem bírják: ott akkor előáll egész társadalom-felforgató félelmetességében az »agrár-kérdés!«

Természetesen, ezen kérdés aszerint vet nagyobb, vagy kisebb hullámokat egy-egy országban, amint annak lakói nagyobb vagy kisebb mérvben foglalkoznak földműveléssel, mezőgazdálkodással.

Azon országokat, melyeknek ipara, kereskedelme annyira kifejlődött, hogy akár ezen, akár pedig talán más okoknál fogva — mint éghajlati viszonyok, kevés művelhető, vagy terméketlen föld stb. — a földművelés, a mezőgazdálkodás csak mint egy harmad-, vagy negyedrendű tényezője a polgárok megélhetésének, — kevésbbé érinti az agrár-kérdés.

De ahol a földművelés, a mezőgazdálkodás az országnak földje, éghajlati viszonyai, népé-

nek jelleme, hajlamai, tradíciói, — az ipar és kereskedelem fejletlensége, vagy bármely más okoknál fogva, — fő fő megélhetési forrása: ott az agrár kérdés elmérgesedése beláthatatlan veszélyeket, minők a forradalom, a társadalmi jogrend felbomlása, az anarchia stb. hord méhében... És ezen kérdést nem lehet olyan könnyű szerrel megoldani, Mert mint a falánk és telhetetlen tőke nem szítja ki a szegény kerges marku munkáskép utolsó csepp véréit is, mint egy vampir: az, Istenével, sorsával kibékülve azzal, hogy neki; végzete az, hogy — dolgoznia kell, dolgozni fog: a társadalmi aránytalanságoknak lelkében fel-feltámadó gondolatát, az irigységnek fellobbanó tüzeit eloltják a nehéz munka által fakadt verejték-cseppek!... Az agrár-kérdés ily könnyű szerrel agyon nem üthető; mert mint terjedelmére nézve nagyobb, mind pedig természetére nézve, hasonlíthatatlanul veszélyesebb az által, hogy minden embernek a királytól elkezdve a koldusig, — kenyérre, ruhára van szüksége... Minden más társadalmi foglalkozás inkább szünetelhet hosszabb, vagy rövidebb ideig, mint a mezőgazdálkodás, a földművelés; mert ha kenyér, ha ruha ninesen: minden állambölésesség, művészet, ipar, kereskedelem és hadtudomány, nem menti meg a társadalmat a végpusztulástól... A földművelés nem sztrájkolhat; a gazda elmondhatja magáról ősi barázdaiban a költővel, hogy: »itt élned, halnod kell!«... A kereskedő, a tőkepezés pénzével, a diplomatikus ügyvéd, orvos, gyógyszerész stb. tudományával, a művész-művészetével, — az iparos mesterségével: mehetnek a széles világon bárhová; de a földtulajdonos, a földművelő élete, pályája olyan mint a csillagé, mely csak mérveszabott körben élhet és mozoghat...

Milyen ok vagy okok okozhatják egy államban az agrár-kérdés megjelenését?

Okozhatják: a földnek tulságos nagy adóval való megterhelhetése, általános terméketlenség, aszály vagy esőzések, vízáradások, féregpusztítások, emberi és állati betegségek, járvá-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Milyen nagy a világ?

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

A századvégi ember nagyon kíváncsi. Nincs határ, hol tudásvágya megállapodnék. Oda helyezve két végtelenség: a végtelen húság és végtelen nagyság közé, szilárd pontot keres, hol szeme és esze megnyugodjék. Nagyító üveggel fürkészi az atomok és sejtek titkait; s a föld száz meg száz pontjáról ostromolja messzelátóival az ég mélységeit. De soha sem elégszik meg azzal amit lát. A legközelebbi párisi világhiállításra már oly messzelátót terveznek, mely a holdat egy méternyire hozza; s talán a mindenség határait felfedezze. És midőn tiszta éjjeleken a csillagos eget szemléljük, mindnyájunkat megszáll a kíváncsiság láza. Meddig terjed a világ? hol annak határa?

Hogy a világ nagy, azt a tanulatlan ember is tudja; bár a világ valódi nagyságát nem is sejtí. A csillagászat oly roppant távolságokat tárt fel, hogy képzetünk ellankad, eszünk valósággal elszédül ha azokba behatolni próbál. Pedig eszközeink finomsága dacára bizonyos, hogy még eddig közel sem járunk a mindenség határaihoz.

Már egy-egy sziklatömeg nagysága lesújtólag hat reánk. Ki ne érezné a tengeren kicsiségét? A földgömb a maga 5400 mérföldes egyenlítőjével már oly nagyság, mely mellett az ember semmivé törpül. Pedig az egész föld jelentéktelen porszem a mindenségben. Jupiter bolygó 1289-szer nagyobb földünkkel; a nap

pedig ezerszer olyan mint Jupiter és 1,283,000 földgömb telnék ki belőle.

Napunk ahogy látszik, csak egyik tagja a tejut állócsillagrendszerének, mely 30—40 millió ilyen, és részben sokkal nagyobb napból áll. A legközelebbi álló csillag (Centaurus alfája) oly távol van, hogy e mellett a Neptun roppant távolsága is jóformán elenyészik. A fény 42,000 mértföldet halad másodpercenként és Neptuntól mégis a földre körülbelül 4 óra alatt ér; de míg a legközelebbi állócsillagtól hozzánk ér, kis híján négy év kell hozzá. Itt már nem beszélhetünk mértföldekben; még a naptávol (20 millió mértföld) is nagyon kicsi mértékegység. Azért az állócsillagok távolának mérésénél egységül szolgál a fényév, vagyis azon távolság, melyet a fény egy év alatt a világűrben megfut (egy és egy harmad millió mértföld). A legközelebbi álló csillag távola már 224,500 naptávol, azaz körülbelül 5 millió mértföld. Mindenki ismeri a gyönyörű Sziust; több mint egy millió naptávolban, vagyis 17 fényévnire (22—23 billió mértföld) van tőlünk. S a tejut (mely a tejut csillagrendszernek sűrű élet képezi) 4—5000 fényév távolra van hozzánk, és a fény 9000 év alatt ér el egyik végétől a másikig. Lassankint a fényév is szaporítlan mérték s a csillagászok kénytelenek Linius távolban beszélni.

Hát a tejuton túl mi van? Ismét úr, tér, szédítő távolság a legközelebbi ködfoltig. Ezek a ködfoltok ugy látszik a tejuthoz hasonló csillagrendszerek, s eddig már több ezer ködfoltot fedezett fel a messzelátó. Távolságukat már trillió mértföldekkel, billió naptávolokkal és a fényévek millióival kell mérni.

De hát a ködfoltokkal bevégződik a világ?

Itt elakad a tapasztalás. Térnek mindenesetre ezeken túl is lenni kell; de csak üres térnek, mert az anyaggal és világokkal teli tér nem lehet végtelen. A nagy Newton szerint a világ határain túl van az Isten mérhetetlensége. Ha e kifejezés nem is egészen helyes, de van benne valami igaz.

Egyébiránt a messzelátó birodalomnál még csodálatosabb az a világ, melyet a nagyító cső feltár. Ha a parányiság végtelenségébe hatolunk, még szédítőbb számokhoz jutunk.

Jó orr egy ezermilliomodrész köbmilliméter pezsmát megérez. A szinképelemzés még egy háromezermilliomodrész gramm konyhasót észrevesz a szoba levegőjében. A legparányibb vízesepben az élő szervezetek millióit fedezi fel a nagyító cső. S ezen szervezetek élnek, éreznek, mozognak, táplálkoznak, szaporodnak, szervekkel, ösztönökkel bírnak. Pedig némelyikből több ezer fér el egy milliméternyi hosszú vonalon. Mai nap sokat hallunk a bakteriumokról. Ezen parányi jószágokból egy köbmilliméter térre 633 millió fér el és 636,000 millió nyomna egy grammot. Egy köbmilliméternyi véresebben több mint öt millió vértestecske van.

De ezek még mind óriás nagyságok, egész világok, melyek a tömecek és parányok (molekulák és atomok) egész rendszereiből állanak. Egy gramm vízesepben a tömecek számát 16,000 millióra teszik. Ha e vízesepet oly nagynak gondoljuk, mint a földgömb s a vízmolekulákat is hasonló arányban növelve képzeljük, az utóbbiak még ekkor is csak puska-golyó nagyságúak volnának. Klauszus és Maxwell egy köbméter gázra 21 trillió molekulát, egy köbmilliméter horganyban pedig Thompson

nyok, jégverések, háborúk stb.; de legfőképpen a rossz kormányzat! Mert a terméketlenség, aszály, esőzések és a többi megemlített okok, nagy csapások, ritkán, vagy soha sem szoktak egy államot egészben meglátogatni, de a rossz kormányzat, illetve a rossz gazdasági politika, sújtja egészében. Ez szülőanyja a föld tulságos magas adóval való megterheltségének, a termények árhanatlásának, a piacok elvesztésének, a népkivándorlásnak és minden gazdasági és közgazdasági nyomorúságnak!

Van-e Magyarországon agrár-kérdés?

Fájdalom, igen is van; és oly nagy mérvű, mikép ha orvoslásához időben és egész erélyvel hozzá nem látnak azok, akiknek hozzá látni kötelességük, minden próféta ihlettség nélkül, egyszerű emberi észszel megjósolható, hogy a társadalmi jogrendet alapjában fel fogja forgatni!

Hogy nálunk az agrár-kérdés akuttá vált, bizonyítják a következők:

1. A hallatlan és már-már elviselhetetlen magas adók.
2. A föld értékének és a földbér árának megokolatlan emelkedése.
3. A gazdasági termények árának rohamos hanyatlása.
4. A terményeknek a világ piacairól, a versenyképtelenség miatt való leszorulása.
5. A megélni nem tudó mezőgazdasági munkások kivándorlása és a hon maradottaknak lázongása.
6. Az állattenyésztésnek elhanyagolása.

Kiss Károly.

Uj évi tisztelgések.

Dr. Schlauch Lőrincz bíboros püspök ur ő Eminenciája legfelsőbb meghívás következtében az újévet a fővárosban töltvén: a székeskáptalan táviró útján fejezte ki az egyháznagy iránt hódolatát, tiszteletét, ragaszkodását és legjobb kívánatait az új esztendőre. Az üd-

2700 trillió moleculát számított. A hydrogenből 140.000 trillio molecula nyomna egy gramot. Pedig a molecula még egész atomrendszer, melyben némely fizikusok szerint az atomok olyanforma viszonyban vannak, mint egy naprendszer csillagai egymással. Az atomok száma egy gramm sőt egy köbczentimeter anyagban alkalmasint quadrilliókra megy. A legparányibb tömeg, mit a nagyítócsővel meglátunk, még oly nagy az atomokhoz képest, mint a földgömb egy ujjainkhoz tapadt porszemhez képest. S az atomnál ismét zárt ajtót talál maga előtt nemcsak a szem, hanem az ész is.

A csillagászat és tömecsfizika billiókban, trilliókban, quadrilliókban számol. Billió = milliószor millió; trillió = milliószor billió; quadrillió = milliószor trillió. De míg ebből mindig nem értjük e számok roppant nagyságát. Próbáljunk csak arról fogalmat szerezni.

Mióta az emberi nem megvan s az emberek irnak és könyvet nyomtatnak, az emberi nem összes irott gondolatait kifejező betűk száma még alig üti meg az egy trilliót. Mindenki ismeri a Pallasz-lexikont. Egy kötetben van körülbelül 4 millió betű. Ha azon 400 év óta, mióta a könyvnyomtatás fel van találva, minden évben 10.000 ilyen kötet jelent volna meg; minden kötet 10.000 példányban: ezen összes példányokban együttvéve 160.000 billió nyomtatott betű volna; ami kevesebb egy trillió hatodrésznél.

Vagy számítsunk egy emberi fejre jó bőven 200.000 hajszálat; akkor a földön most élő 1500 millió embernek együttvéve (a kopaszokat is dűshajuaknak számítva) csak 300 billió szál haja van. És századonként öt nemzedéket számítva s az emberi nem korát kerek 10.000 évre téve, az összes eddig élő és élt embereknek

vözlésre csakhamar megérkezett a bíboros főpap szívélyes köszönete.

Biharmegye tisztkarát délelőtt 10 órakor fogadta dr. Beöthy László főispán a megyeház kis termében Papp János megyei főjegyző volt az üdvözlő szónok.

A főispán a következő beszéddel válaszolt: Tekintetes főjegyző ur!

Tekintetes vármegyei tiszti kar!

Mindenekelőtt fogadják meleg köszönetemet szíves megemlékezésükért, fogadják köszönetemet a jó kívánatokért, melyekkel ez alkalomból újra felkeresni szívesek voltak. — Hízegem magamnak azzal és kiváló örömmre szolgálna, ha ezen feltevésben nem csatlakoznám, hogy eme jó kívánatoknak legfőbb forrása azon rokonszeny, melyet a vármegye tisztkarának minden egyes tagja részéről talán érdememen felül, személyem iránt mindenkor tapasztalni véltem s épen azért, mert eme feltevésben vagyok eme jó kívánatok kiváló becses birnak előttem s engedjék meg, hogy azokat hasonló forrásból fakadó igaz, őszinte jókívánataimmal is viszonozhassam.

A most lezárult esztendő tisztelt uraim, a közpálya minden egyes munkására nézve tagadhatlanul nehéz esztendő volt. A nemzet egy nagy, epochalis jelentőségű reformalkotást végzett s ezzel egy igen nagy lépést tett előre a szabadelvűségnek általa mindenkor követett útján. De eme nagy reform, mint általában minden nagyobb alkotás, nem volt a nélkül megteremthető, hogy ennek nyomában komoly veszélyek árnya ne kísértett volna, mely veszélyek ellen mindenkinek, de főleg a közhatalom minden egyes birtokosának teljes erejéből küzdeni első és legfőbb hazafiúi kötelessége volt. Én eme veszélyeket abban láttam, nehogy a reform megteremtése a kedélyeket tulságos mértékben felizgassa, nehogy a társadalmi békét és jó egyetértést megzavarja, nehogy a felekezeti és nemzetiségi ellentéteket, melyeket a viszonyok bizonyos pontig előtérbe toltak, tulságosan kiélesítse s annyira elmérgesítse, hogy azoknak elsimitása, kiegyenlítése csak nagy nehézséggel s hosszabb idő után legyen lehetséges. — Ha nálunk a lefolyt év eredményét ezen szempontból vesszük vizsgálat alá, hazafias örömmel és meglepéssel kell konstatálnunk, hogy nekünk uraim sikerült eme veszélyeket elhárítanunk — Én ugyanis azt

együttvéve csak 150.000 billió hajszála volt, vagyis alig több egy hetedrész trilliónál.

Egy literbe, ha a szemek közt semmi hézag nem volna, 20.000 gabonaszem térne, egy hektoliterbe pedig 2 millió. A világ évi gabonatermése körülbelül 5000 millió hektoliter, de ez mindössze csak 10.000 billió gabonaszem. A földön csak egy század alatt terem egy trillió szem gabona.

A földkerekség összes víztömege körülbelül 1trillió 283000 billio köbméter. Egy liter vízre 100.000 cseppet számítva, van a földkerekségen körülbelül 110 quadrillio csepp víz, — körülbelül annyi, mint ahány molecula van egy gyűszűnyi vízben.

Az emberi szivdobbanásainak átlagos száma (a szerelmekre való tekintetből jó bőven számítva) percenkint 128, évenként 52 millió. A földön élő 1500 millió ember szíve tehát évenként 79 billió dobbanást végez. S azon 10.000 év alatt mióta az ember a földön él, körülbelül 784 trillió szivdobbanás történt — minél sokkal több molecula van egy parányi vízcseppben.

E példák fogalmat nyújtanak ama szédítő számokról, melyekkel a világ nagyságát és alkotó részeinek sokaságát kifejeztük. Pedig minden ezen számok semmivé törpülnek a végtelen mellett.

És ha ily mérhetetlen nagy a világ, mily nagy lehet az, ki mindezt alkotta, s kinek a világ minden atomjára gondja van! És mily nagy az emberi lélek, melynek egyetlen gondolata és érzelme többet ér az egész oktalann gépnél, amit világegyetemnek nevezünk!

Sirius.

tartom, mert látom, hogy itt a különböző felekezetek hívei, ma is oly melegséggel fontolják meg a feléjük nyújtott baráti jobbot, mint azelőtt; a különböző nemzetiségek éppen oly tisztelettel és bizalommal viseltetnek egymás irányában, mint régebben. — Ezen eléggé nem méltányolható reakció eredmény tagadhatlanul első sorban a vármegye és ennek székhelyét képező város közönsége, lakosai józanságának és higgadságának köszönhető uraim az önök tapintatos eljárásának, annak, hogy önök nem provokáltak soha, de mindenkor tántoríthatlanul megmaradtak a jogosság és méltányosság útján, a melyet jónak, igaznak tartottak.

Engedjék meg tehát, hogy midőn az újév napján a múlt év eme legnagyobb vívmányára visszatekinttem, azt kívánom: engedje az ég, hogy a társadalmi béke, a felekezeti és nemzetiségi jó egyetértés, melynek nálunk oly mély gyökere van, a jövő évben is ép oly sértetlenül fennmaradjon, engedje az ég, hogy önöknek ennek fenntartására és ápolására irányuló üdvös tevékenységét ez évben és hasonló siker jutalmazza, engedjék meg, hogy önöknek eme nemes munkához kitartást, erőt és tartóegészséget kívánhassak. — Még egyszer nagyon köszönöm szíves megjelenéseiket.

Nagyvárad-város tisztkara részéről dr. Beöthy László főispánt Sal Ferencz üdvözölte. A főispán így válaszolt:

Nagyságos kir. tan. polgármester ur!

Tekintetes városi tisztkar!

Fogadják szívből jövő hálás köszönetemet megüdvözölt megemlékezésükért és az új év alkalmából kifejezett jókívánatokért és méltóztassanak megengedni, hogy én is a legtisztább szívből minden jót és boldogságot kívánjak én, úgy önöknek, mint becses és tisztelt családjainak.

Ha méltóztatnak rá visszaemlékezni, midőn a múlt évben hasonló alkalommal önöktől búcsút vettem, ezt azon kívánsággal tettem, miszerint engedje az Isten, hogy önöknek a város érdekében kifejtett buzgó munkálkodását minél nagyobb siker, minél több eredmény koronázza. És ha most az új évvel visszatekintünk az elmúlt esztendőre, — örömmel mondhatjuk el, hogy eme kívánságomnak, melyet akkor önök is egy szívvvel, egy lélekkel osztottak — meg lett a fogantatja. Mert a múlt esztendő, tisztelt uraim, kiválóan gazdag oly intézkedésekben és intézményekben, melyek hivatják a város fejlődését, tovább haladását előterjesztetni és megkönnyíteni. Sok időt venne igénybe, de felesleges munkát is végeznék, ha mindezeket épen önöknek akarnám felsorolni, de nem tehetem, hogy egyről, már kiváló jelentőségénél fogva is, különösen is meg ne emlékezzen. Érttem uraim, a vízvezetési munkálatoknak befejezését. Ugy vagyok meggyőződve, hogy mindazok, a kik bármely irányban e munkálat létrehozásához járultak, önök, meg nem szünő emléket emeltek maguknak, mert ennek megteremtésével nem csak városunkat vitték a kultúra terén jelentékenyen előre, hanem számíthatnak arra is, hogy már rövid idő alatt mindazoknak őszinte hálája fogja őket kísérni, kik eddig szeretteik életéért, egészségéért mindennap rettegni voltak kénytelenek. — Nem tehetem, hogy fel ne említem továbbá azon nagyfotosságu határozatot, mely a város fejlesztésének egész programját megállapítván e czélra messzebb menő újításoktól sem ijedt vissza és mely tekintetben nincs még végleges döntés, de már magában azon körülmény, hogy a város haladásának útja, hosszabb időre tisztán ki van jelölve, mindnyájunk elismerését érdemi meg. Nem tehetjük azonban, mert hálátlanok lennénk, hogy fel ne említsük, miszerint mindezen munkálatoknál kiváló érdem illeti meg a város törvényhatósági bizottságot, azon testületet, mely soha nem habozott a város fejlesztése érdekében minden szükséges áldozatot meghozni.

De az előkészítés és végrehajtás érdeme uraim, mindig az önöké marad, a város jeles tisztkarát — élén nemes polgármesterükkel s épen azért engedjék meg, hogy midőn múlt évben kifejtett tevékenységükért elismerésem

kifejezem, kérem az Istent, hogy munkásságukat ez évben is hasonló siker jutalmazza, őket pedig kérjem, hogy tegyenek meg jövőre is mindent ép oly kitartással, ép oly odaadással, mint eddig is, s meglátják, hogy szeretett városunk még gyorsabban fog fejlődni és izmosodni. Kérem tartsanak meg továbbra is barátságukban, jóindulatukban.

Karcolatok.

I.

Ujévi gratuláció a magyar dzsentrinek.

Az »A Hét« cz. lap, melyet itt városunkban is nagyon ajánlgattak, a magyar dzsentrít újévkor jónak találja ilyenformán üdvözölni:

Azért van az árvakassza,
Hogy a dzsentry elsikaszsa!

Erre a nótára csak az a megjegyzésünk először, hogy ha a magyar dzsentry egyik-másik tagja talán sikkasztott is, ezt akkor tette többnyire, mikor őt beöltöztették polgártársa apái örökéből már kitarva. — Másodszor, ha sikkasztásról van szó, akkor a »Hét« szerkesztője inkább és nagyobb seprővel seperhetne a saját fajához tartozók házái előtt; hiszen úgy tudjuk, hogy pl. a László-malom pénzeit is nem a magyar dzsentry sikkasztotta el; hanem az elikkasztottakat valószínűleg ezen kigunyolt társadalmi osztály tagjai fogják megtéríteni.

Magyar dzsentrink érdekében ezen provokált megjegyzéseket nem hallgathattuk el.

II.

Alkotmányos főispán.

Fejérvármegye közigazg. bizottságából, a főispánnál tartott előleges titkos tanácskozmány megállapodásához képest, váratlan meglepetésül kibukatták az ottani kath. nagybirtokosokat, köztök Esterházy Miklós Móricz grófot, aki megyéjében saját költségén földműves iskolát, kórházat, szegényházat, népkonyhát tart fenn.

Ugy kell neki. Minek tart fenn ennyi mindent? s minek akarja azonfelül vallása intézményeit is fentartani? Mikor elég volna pár hangzatos frázissal a főispánja eljárásában nyilvánuló rendszert támogatni, hogy abban a bizottságban neki is hely jusson?!

Mi lesz még, ha az az önkormányzat — államosítatják!

NAPTÁR.

— Január 3. —

Csütörtök. Róm. kath. Genoyéva. Prot. Gordius. Gör. kel. decz. 22. Anasztázia. I. sz. 7.

Nap kel 7 óra 30 p., nyug. 4 óra 8 p. Hold kelte 10 óra 55 p., nyug. 11 óra 42.

- Január 3. Városi közigazgatási bizottsági ülés.
 .. 5. A »Szigligeti társaság« felolvasó estélye.
 .. 6. A nőegylet estélye B-Ujfaluban.
 .. 7. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.
 .. 9. Koresolya bál a Zöldfában.
 .. 13. Ipartestületi bál a Sasban.
 .. 14. Kolon-estély a Fekete Sasban.
 .. 17. Jogász táncestély a Sasban.
 .. 21. A nagyszalontai dalárda hangversenye.
 .. 26. II. Tiszti-estély.
 .. 31. Nagyvárad-i román ifjuság táncestélye.
 Február 10. A »László malom« rendkívüli közgyűlése.
 .. 10. A nvárad-i iparos ifjak önképző körének táncestélye a Zöldfa szállodában.
 Február 16. Jelmezes tiszti estély.
 .. 26. Zenekedvelők zeneestélye a Fekete Sasban.

UJDONSÁGOK.

* **Lapunk** tegnapi rendkívüli kiadását vidéki előfizetőink számára a mai számhoz csatoltuk.

* **Dr. Schlauch Lőrincz** biboros püspök ő eminenciája a tegnap esti gyorsvonattal Budapestről székhelyére érkezett.

* **Ujévi tisztelgések.** Nagyvárad városháza tanácstermében ujév napján d. e. 9 órakor gyülekezett össze a városi tisztikar teljes számában Sal Ferencz polgármesternél ujévi tisztelgésre. A polgármestert, küldöttség hívta meg. Megjelenésekor zajos éljenzéssel fogadták, majd előlépett R ácz Mihály városi főjegyző és lendületes beszédben tolmácsolta a tisztikar érzelmeit. Az élénk éljenzéssel fogadott beszédre a polgármester megleghangon válaszolt. Ezután a jelenlévőkkel egyenkint kezét szorított s ezzel a tisztelgés véget ért. — Továbbá az ujév alkalmából tisztelgtek a nagyvárad-i királyi tábla bírái R it o ó k Zsigmond kir. tábl. elnöknel. A kir. trvsz. bírái és hivatalnokai Gy a l o k a y Lajos tör-

vényszéki elnöknel, s a többi hivatalok főnökeiknél. — A biharmegyei nőegylet br. Gerliczyné elnökönél tisztelgett.

* **A nagyvárad-i zenekedvelők egyesületének ujévi tisztelgése.** Ujév alkalmából R ácz Mihály zeneegyesületi igazgató vezetése alatt a zenekedvelők egyesületének nagyszámu küldöttsége tisztelgett Mezey Mihály egyesületi elnöknel. »A társadalmi elnök-király« uri házában ilyenkor valóságos tolongása van a különféle egyesületek küldöttségeinek; mindenik siet odaadásának, tiszteletének kifejezését nyilvánítani a szeretett elnök iránt, de legfőképpen a zeneegyesület, melynek az elnökségen felül ő még — nagybőgőse is.

* **A nagyvárad-i községi tanító-testület ujévi tisztelgése.** Az ujév alkalmából a községi tanító-testület küldöttsége R ácz Mihály felügyelő igazgató vezetése alatt a következő notabilitásoknál tisztelgett: Sipos Orbán kir. tanfelügyelő min. osztálytanácsosnál, Sal Ferencz polgármester, kir. tanácsosnál, dr. Sipos Árpád iskolaszéki elnöknel és Hegyesi Márton iskolaszéki főgondnoknál.

* **Nagyvárad város közigazgatási bizottsága** dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt ma délután 3 órakor a városház nagy termében ülést tart, melyre a meghívókat már szét is küldték.

* **Biharmegye közigazgatási bizottsága** f. évi január hó 7-én (hétfőn) tartja rendes havi üléseit dr. Beöthy László főispán elnöklete alatt.

* **A közérkölesök megóvására.** A magy. kir. belügyminiszteriumtól Nagyvárad város polgármesteréhez leirat érkezett, melyben azon nyilvános helyeken, hol a nőbájukat pénzért árulgatják, minden szesz ital elárúsítását megtiltotta. Ez igen fontos ügyben, mely oly sok visszaélést van hivatva megszüntetni, intézkedni fog a polgármester s addig is megbízta a főkapitányt, hogy a maga körében mindent tegyen meg a bajok megszüntetésére s adandó esetben azonnal tegyen jelentést a pénzügyi igazgatóságának, hogy azon üzletektől, hol visszaélések fordulnának elő, az engedély megvonható legyen.

* **A jogászok táncestélye** közbejött akadályok folytán, nem mint tervezve volt f. hó 19-én, hanem 17-én fog megtartatni.

* **Gyors és teheráru állomás Nagyvárad Velenczén.** A m. kir. államvasutak igazgatósága felírt a m. kir. belügyminiszterhez, hogy f. évi december hó 15-étől kezdve Várad-Velenceze vasúti állomást az összes gyors és teher szállító forgalomnak átadja. — Évégéből felkéri a minisztert, hogy Várad-Velenceze állomást marharakodó állomásul jelölje ki s szakértőt rendeljen ki ez állomásra. Ezen átiratot véleményezés végett a belügyminiszter leküldte Biharmegyéhez, mely e fontos dologban most határoz.

* **Furesa állapot.** A várban lévő s épen a kantinnal szomszédos helyiséget Sohr Miksa birja bérbé a várostól, hol egy vendéglőt s bormérést nyitott. A kantinost nagyon boszantotta a konkurrenzia s kivitte, hogy előbb az italmérési engedélyt vonták meg Sohrtól, majd legujjabban mikor lakásába akart menni, ő felszuronyozott baka állott a kapu előtt s ezek nem eresztették be a lakásába. A nevezett most a polgármesteri hivatalhoz fordult, hogy ez járjon közbe s baját orvosolja.

* **A László-malom közgyűlése,** mely a mai napra volt kitűzve, február 10-ére halasztották el azon okból, mivel az előmunkálatokkal még nem voltak készen.

* **Kétszáz esztendő.** Gyula rt. város 19-én ünnepli meg 200 éves évfordulóját annak, hogy a törököktől visszafoglalták az egyesült magyar seregek. Ez alkalomból nagy ünnepélyt tartanak, melyet Fábry Nándor alispán s Frankó László dr. rendeznek, s végül megyebál lesz, melyre Nagyváradról és Biharmegyéből is sokan készülnek. A fővárosi lapok azon hire, hogy 400 éves évfordulóját ünneplik a nagy esemény-

nek, jóakaratu nagyítás, mert akkor még Nagyvárad is török kézben volt, Gyulát pedig később foglalták vissza. Egy kis históriát újságíró uraim!

* **Udvari gyász.** Biharmegyéhez is megküldötték néh. II. Ferencz volt sicziliai király ő felségeért az udvari gyászjelentést, amelyben az udvari gyászt 1894. decz. 31-től, 1895. jan. 11-ig rendelik el.

* **Bérkocsik karambolja.** Tegnap délelőtt 12 órakor a közkórház előtt levő Páris-patak hidján a 39-es és 64-es bérkocsik oly hevesen ütköztek össze, hogy az egyik kocsiiban ülő Farkas Ignáczné mező-telegdi lakos kiesett s megsebesült, azonnal bevitték a közkórházba, ahol dr. Fráter Imre főorvos nyújtotta nékie az első segélyt, a honnan már az esti vonattal félig gyógyultán távozott haza Mező-Telegdre.

* **Két verekedő közt a harmadik örül.** Nagy István paptamási és Cserepes István bihari lakosok áldomás ivásra mentek be Nagyváradon a lóvásártéri kocsmába. A vidám poharazásnak a vége verekedés lett s e közben a két verekedő félnek segítségére ment fifikus vásártéri suhanczok felhasználva az alkalmat Nagy Istvánnak 5 frtját és Cserepes Istvánnak 9 frt és egy pár csizmáját ellopták, — Hja, interduos litigantes . . .

* **Árlejtés.** Nagyvárad városárlejtő bizottsága f. hó 6-án d. e. 10 órakor a városház tanács termében ülést tart, melyen a petroleum és gyertya szükségletre kifizendő árlejtés napját és föltételeit fogják megállapítani.

* **Az E. M. K. E. 1894-ben.** Az E. M. K. E.-ről a következő adatokat vettük: Az egyesület vagyona 1.137.807 frt 39 kr. Vagyon száporulat 60.327 frt 38 kr. készpénzben és értékpapirokban; 78.200 frt hagyatékokban. Nagyobb összegeket adakoztak: néhai Bitskey Kálmán pestvármegyei kirtokos 40.000 frtot, néhai Reményik Zsigmond dormándi birtokos 10.000 frtot, néh. Balog János tövisi birtokos 10.000 frtot, Kun Kocsárd gróf Szászvároson két házat 26.000 frt értékben; Apponyi Albert gróf, míg él, évi 100 frtot fizet; Küry Klára kolozsvári előadásának jövedelme 710 frt, az Emke bál jövedelme 600 frt. Érdekes adományok: Atzél Béla báró politikai fogadásban 250 frtot nyert Rohonczy Gedeontól s azt az Emkeknak adta. Somossy mulatója megnyitó előadásának bevételéből 243 frt 33 kr. Föntart vagy segélyez: 1 földműves-, 8 más szak-, 62 népiskolát, 22 gyermek menedék-helyet, 19 lelkész, 49 könyvtárt, 26 daloskört.

* **Kolonbál.** A helybeli középiskolai ifjuság Reményffy Rezsóné urnő védnöksége alatt a kolon estélyek befejezéseül f. hó 14-én zártkörű bált rendez a Fekete Sas nagy termében. — Belépő-díj, személy-jegy és karzat-jegy 1 forint, családjegy 3 forint. — Felkérteünk annak közlésére, hogy a kik ezen bálra való meghívóra igényt tartanak, de ilyent tévedésből nem kaptak, a fenti védnökhöz fordulni sziveskedjenek.

* **A kisszántói nábob a szegényeknek.** Báró Königswarder Hermann 2000 korona kegyadományának hátramaradt részét tegnap osztotta ki ügyvédje dr. Markus László — Lőrinczy Gyula rendőrbiztos közbenjöttével a városi szegények között a rendőrkapitányi hivatalnál, ahol mintegy 250-en részesültek 10, 15, 5 frt segélyben. — Itt felemlítjük, hogy báró Königswarder Herman, a »László-malom elbocsájtott munkásai részére« 150 frtot küldött Hoványi Géza kezéhez.

* **Kávéházak s ezukrászdák veszedelme.** A szesz italoknak a fent nevezett helyiségekben való kiszolgáltatásához szükséges engedély megadását a belügyminiszter most rendeletileg szabályozta. Az egyöntetű eljárást tartalmazó rendelettel a miniszter leiratot intézet Nagyvárad-város polgármesteréhez, mely hangsúlyozza, hogy sulyt fektessen a város arra, nem éinek-e vissza az engedélylyel s erre szolgál az üzlettulajdonos személyi megbízhatósága. A forgalmi viszonyok s az ellenőrzés hatályossága elsőrendű követelmények az engedély megadásánál. Óvatosan kell eljárni, írja a miniszter,

valjon nem ürügy-e az engedély arra, hogy aztán italmérést csináljanak a cukrászdából s a kávémérésből, ahol különben csak finomabb fajta cognacot, rumot és bort szabad mérni, s őrít egyáltalán nem. Az éber rendőri felügyelet legyen a hatóság első kötelessége.

* **Romeiser József** budapesti plebános haláláról tegnapi rendkívüli kiadásunkban már megemlékeztünk, közöltük rövid életrajzát is. Megemlítendőnek tartjuk még, hogy a megboldogult kiváló egyházi szónok volt. Még a Sylvester-esti szent beszédet is maga tartotta, 1872-ben egy munkát is irt az egyházi szónoklatról e czim alatt: »Az egyházi szónoklat reformja.«

* **Tánczoszoru.** A Sára Miklós táncmester tanítványai részére rendezendő zártkörű kolon-estély ma este, január hó 3-án fog megtartatni, amikor Sára Miklós egy pár kitűnő magán tánczot fog szünet alatt bemutatni. Ezen estélyre felhívjuk ugy a meghívottak, valamint a tánczedvelő ifjuság figyelmét.

* **Nem fagyott meg.** Az ország különböző helyeiről érkeznek a hírek, hogy az első hó leestekor drótosztók és más gyalogutazók megfagyott holttesteit találták meg. Mi azonban örömmel tudhatjuk, hogy az elmúlt éjjel Furkós Sándor rendőr a vár-velencei templom-téren — hála az égnek — csak félig megfagyott 18 éves bamba leányzót talált, kit az erélyes rendőr közbejötté mellett beszállítottak a kórházba.

* **Kolon-estély.** A nagyvárad közép-otodai ifjuság által Reményfy Rezsóné védnöksége alatt rendezett kolon-estélyek utolsóját folyó hó 5-én, azaz szombaton tartják meg.

* **A jégről.** Nagyváradon a városligeti jégpályán új év napján óriási közönség tolongott. Nem mondunk sokat, ha azt állítjuk, hogy ez idény alatt talán még egy alkalommal sem voltak annyian. De annyira fölvágyva sem volt a jég még soha. Délutáni 4 óra körül kezdtek meg az ajándékok szétosztását, melyekkel az ismerősök kedveskedtek egymásnak s nemsokára minden hölgy kezében két-három csomag volt, melyek különféle bohókás dolgokat tartalmaztak. Majd egy tisztékól s ezek családjai-ból alakult társaság között a helyszínen egy jókora bögrében melegített bort s déli gyümölcsöket szolgáltak föl. Alkonyat felé egy néhány rakétát s más tűzijátékokat mutattak be a már kevés számú közönségnek. Kár hogy a jégen nincs zene, mert ilyenek nem számíthatjuk egy verki kornyikálását. S kár hogy nem lehet este is koresolyázni. Pedig talán ki is fizetné magát.

* **Egy lámpa története.** Ott világított a szerkesztőséghez vezető fedett kapualjban, részint, hogy utat mutasson a nagyszámban érkező látogatóknak, kik lapunk első számához szerencsét kívántak, részint, mert János, a szerkesztőség rendelkezésére álló tiszteletreméltó személyiség, megtöltötte mindennap.

De hajh! kegyetlen a sors óh, s valaki, aki lámpa nélkül szükkölködött, elemelte tegnap este az éj homályában a lámpát. Az ismeretlen tettes nyomai a folyton hulló hóban elveszték s most keressük az embert a lámpával — nem mint Diogenes — lámpával az embert. Bizonyára éhező gyermekeinek vitte s könyveiket száritotta le vele.

De mindez hasztalan, mert a lámpa nyomtalanul eltűnt.

S most Göthe, légy velünk, veled kiáltunk; Világosságot a kapu s a rejtélyes eset homályában.

Ez a lámpa szomorú vig históriája.

Tanügy.

Nyilvánossági jog. A vallás és közokt. m. kir. miniszter a nagykirályi kath. főgimnáziumnak mint 8 osztályu középiskolának a nyilvánosságot és az érettségi vizsgálat megtartásának jogát véglegesen megadta.

Választás. A nagyvárad lat. szert. káptalan, legutóbbi gyűlésén az elhunyt Jakobovics Dezső volt újvárosi róm. kath. népiskolai tanító és képezdei segédtanár helyébe Békessy János olaszii r. k. iskolai tanítót választotta

meg mint kegyur és kinevezés végett a megyés püspök ő Eminenciájához terjesztette fel. Az olaszii népiskolánál így megürült állás betöltéséről a püspök legközelebb fog intézkedni.

EGYLETEK.

Felhívás. A »nagyvárad zenekedvelők egyesületek zenekarának tagjait tisztelettel kérem, hogy a mai napon s a következő hétfő és csütörtöki napokon e szokott helyen és időben tartandó próbán teljes számban résztvenni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1895. január 3.

Réz Mihály

egyesületi igazgató.

Iparügyi értesítés. Tudomás és mihez-tartás czéljából hivatalosan értesítjük az ipartestület azon tagjait, kiknek tanonczaik az 1884. évi XVII. t. cz. értelmében az ipariskolát vannak hivatva kötelességszerűleg látogatni, hogy azon eddig vitásnak tartott kérdés, mely szerint elsősorban a téli tanfolyamot látogató iparos tanoncok, másodsorban pedig nemcsak azon tanonc, ki a téli tanfolyamot látogatja, de a ki a mesternél nem lakik és szerződésileg szülő, vagy gyám kötelezte magát a tanonc iskolázatásából eredő mulasztások következményére még a mester vonatott felelősségre a nagym. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur 33564/93. számú rendelete folytán olyképp nyert megoldást, miszerint azon esetben, ha a tanonc nem a mesternél, hanem a szülő vagy a gyámnál van lakással ellátva, akkor ennek iskolai mulasztásáért a megintést és a bírságolás iránti feljelentést, nem az iparos, hanem a mulasztó tanoncok szülői, illetve gyámja ellen fogja az ipartestület megtenni.

Ennek keresztül vitelére a rendőr főkapitány ur 13771/94. sz. alatt az ipartestületet felhívta, hogy a netáni jogtalan elbánás kikerülése végett, ezen tanoncok szülői, vagy gyámjai neveit és lakásaikat nyilvántartsák.

Ennélfogva felszólítjuk mindazon iparosokat, kiknek tanonczaik a szülő, illetve a gyámnál vannak lakáson, hogy lehetőleg 8 nap alatt összes tanonczaik szülői, vagy gyámjainak neveit vagy pontos lakezimüket az ipartestület irodájában nyilvántartás végett annál is inkább bejelentsék, mert ez által magukról az iskolai mulasztásból eredő bírságoltatás és egyéb kellemetlenségeket elhárítják.

Nagyvárad, 1894. évi decz. 29-én.

Medeczky Dezső,
test. jegyző.

Bercsey György,
test. elnök.

Felhívás.

Mindazon t. nagy és kis iparos urakat, kiknek az ezredéves kiállításon való részvétel czéljából bejelentési ivatek küldtünk, tekintettel a bejelentési határidő közeli lejáratára — tisztelettel felhívjuk, hogy a bejelentési ivatek akár kitöltve, akár kitöltetlenül a kerületi bizottsághoz (kereskedelmi és ipar kamara, Kosuth-utca, káptalan ház) annyival is inkább vissza juttatni sziveskedjenek, mivel a bejelentési határidő elteltével bejelentések csak kivételes esetekben fogadtatnak el.

Nagyvárad, 1894. decz. 29-én.

Az 1896. évi ezredéves országos kiállítás nagyvárad kerületi bizottságának

elnöksége.

Irodalom és művészet.

Előfizetési felhívás!

A főtiszt. papság és tanító urak b. figyelmébe!

A **Kath. Hitoktatás** cz. havi folyóirat a a jelen évvel X. évfolyamába lépett. Midőn a múlt év elején e lapot átvettem, a Káté-kérdés stagnálása miatt oly kevés előfizetője akadt e hűzágótló folyóiratnak, hogy előreláthatólag csak deficizzel végződhetett ezen folyóirat fenn-tartása. — És én mégis átvettem e lapot, nem azért, hogy tőkét csináljak belőle, hanem egyedül a szent ügyért. — Sajnos, hogy e folyóirat nem találkozott azzal az érdeklődéssel, a melyet

fenn és alant megérdemelt volna. Pedig a legjobb tehetségem szerint oda hatottam, hogy munkatársaimmal a várakozásnak megfelelősek. Ha több oldalról, még magasabb helyekről is nem biztatnának a további igyekezetre, rég letettem volna a tollat... De nem teszem le addig, míg egy évi munkálkodásom gyümölcsét, az általam irt legujabb u. n. »Budapesti Kis Katekizmust« a nagy közönségnek be nem mutatom; hadd bírálja meg, érdemes-e egy ily lapot elejteni? — A K. H. X. évfolyamának egyik főtárgya az új Káté lesz: a K. H. hársábjai gyakorlati hitoktatásokat, kérdéseket és feleleteket hoz; figyelemmel kíséri a hitokt. irod. termékeit; a közép és elemi hitoktatás állapotát; újra megindítja a mozgalmat az orsz. hitokt. egyesület megalakítása érdekében; bemutatja a hitokt. irodalom művelőit arczképükkel és életrajzukkal az ifjabb nemzedék buzdítására; egyáltalán a hitoktatás és hitoktatók érdekeit fogja szolgálni. A K. H. ha valaha, ugy az idén lesz érdekes, s nemcsak a főt. papság, hanem a tanító urak mindig élvezettel és haszonnal fogják olvasni. — A K. H. előfizetési ára: 1 évre 3 frt (v. 10 szakra); félévre 1 frt 50 kr., (v. 5 s.); papnöv. tanítóknak és tanítójelölteknek 1 évre 2 frt 40 kr.; félévre 1 frt 20 kr. — Minden megrendelés és közlemény: Budapest, VII. Csömöri-ut 28. sz. a. küldendő. — Amidőn még arra kérem a főt. papságot és a t. tanítói kart, hogy lapomat támogatni kegyeskedjék, nehogy annak kiadása ez évben is 800 forint deficizzel végződjék. — Maradtam kiváló tisztelettel

Budapest, 1895. jan. 3-án.

Bognár Ádám,

sz. főt. hitoktató,

a »K. Hitoktatás« szerk. kiadója.

— **A budapesti vígszínház,** mégis csak fölépül. A részvénytársaság megvette a Lipótköruton az egykori »Ujvilág« telkét s oda fogja építtetni a színházat. A bérlőkkel — Keglevich István gróf, dr. Szécsi Ferenc, dr. Várad Antal és Faludy Gábor — már meg is kötötték a szerződést. A színházat a bécsi Fellner és Helmer cég építi 1800 nézőre. A hely megválasztásánál kiváló tekintettel voltak arra, hogy az operát kivéve, mely nem esinál konkurencziát, nincs közel más színház s ezenfölül minden oldalról a legjobb közlekedés áll rendelkezésére a közönségnek. Évenként 50 idegen egy hónapban legfőlebb 10 idegen nyelvű előadást fognak tartani. Az új színház 1896. május 1-én, a milleniumi kiállítás első napján nyílik meg. A színházvezetője gróf Keglevich István, művészeti igazgatója dr. Várad Antal lesz.

REGÉNY-CSARNOK.

Az utolsó forint.

(Eredeti elbeszélés.)

Írta: B. P.

(Folytatás.)

Hatvani Gábor kitűnő férfiú volt páratlan a maga nemében. Mint kereskedő, csupa ész és mint ember csupa szív, valódi antik szoliditás a haladó humanizmussal egy személyben egyesülve. Házánál és üzletében szigorú rendet és fegyelmet tartott, de mindenkinek bármilyen tekintetben legkészebb jóakarója volt. Görög Andrást kiválóan szerette s ez utóbbi ugyszólván rajongott a főnökéért.

Néhány év mult el.

Egy napon Hatvani magához hívatta Görög Andrást és így szólt hozzá:

— Görög ur! miként már ön is tudja, pénztárnokom és titkárom egyszerre kilépnek üzletemből, mindketten önálló üzletet nyitnak. Magára vállalná ön a kettős hivatal, persze a kettős fizetéssel?

András olyan szerény és igénytelen természetű ember volt, hogy a hallott s ugyan-csak váratlan ajánlat egy pillanatig majd le-sujtotta. De csakhamar erőt vett magán s mélyebben meghajolva, talán csak azért, hogy az

időközben szemébe lopódzott könnyeket is el-takarva, meghatottan válaszolt:
— Ha a főnök ur gondolja, hogy megbí-
rok felelni a feladatnak, én a kettős munkától
sem riadok vissza.

— Tehát ez a dolog el van intézve — fe-
jezébe a főnök.

S másnap András már a főnök házában
az emeleten, egy szépen butorozott szobában
lakott és az üzletben újabb minőségében dol-
gozott.

De ez nem volt az egyedüli változás, mely
őt érte.

Mig a többi személyzet külön együtt étke-
zett, az új pénztárnok s egyszersmind titkár a
főnök családi asztalához lett beosztva.

Az asztaltársaság összesen öt egyénből ál-
lott, ezek voltak: a főnök, két leánya Róza és
Iren, a háziurnak egy gazdag polgári családból
származott fiatal unoka öccse, Lászi Ede, a ki
a ház és üzlet önkénytesül az irodában mű-
ködött, végre az új pénztárnok és titkár.

Midőn az apa bejelentette két leányának
az új asztaltársaság, mindkettő haragosan kezdett
tiltakozni az ellen, hogy az eddigi szokás elle-
nére, egy boltbeli kerüljön az asztalukhoz, a ki-
nek bizonyosan sem kellő műveltsége, sem elég
jó modora nincs.

De az apa kimondta, hogyha ő úgy hatá-
rozott, hát úgy is lesz. S persze az új asztal-
társra bizta, hogy leányainak kedvezőtlen elő-
véleményét megzáfolyja.

S most már néhány szót a leányokról is.
Mondják, hogy a külső szépség ritkán jár
együtt a lélek szépségével.

Róza szép volt mint a mesék tündérkirály-
női, szeméi emésztő tüztől ragyogtak, magas
homlokát barna fürtök tömören övezték körül,
bibor ajka mögött két fogsor vakító fehérség-
ben tündöklött.

Alakja sudár és könnyű s minden moz-
dulataiban annyi báj volt, hogy a férfiak és
ifjak városszerte róla álmodoztak.

Ellenben Iren sápadt arcú, beteges kiné-
zésű leánya volt, kinek nagy kék szeméihez
jól illettek ugyan a szőke fürtök, de egészében
semmi sem volt azon szabályos szépségből,
mely a legelső pillanatra elragadni képes, vala-
mint gyenge testalkatánál fogva alakja is olya-
nül tűnt fel, mintha még kifejletlen gyermek
lett volna.

Ha azonban valaki a két leányt hossza-
sabban nézte, vagy ha közöttük összehasonlító-
sokat tett, mintegy akaratlanul jobban vonzó-
dott Irenhez, kinek kevésbé szép homloka alól
az a két szem olyan okosan tekintett elő, hogy
bárkiben azonnal bizalmat keltett. S midőn ke-
vésbé üde ajkait kinyitotta, a jóság és szere-
tetreméltóság hangja képes volt hallgatóját szinte
igézetben tartani.

Róza fényesebb, de nem oly kedves hatást
tudott kelteni, s a behatóbb figyelő akár idegen-
kedve fordulhatott el tőle, mint a pogányok
régii azon isteneitől, kik csak sújtani tudtak és
szeretni nem.

Ha ezt bármely gondolkodó idegen így ta-
pasztalhatta, mennyivel inkább érezhették ezt a
házhöz tartozók, kiknek gyakran kellett a két
leánynyal érintkezniük.

Rózában jellemző volt a gyors és persze
néha meggondolatlan ítélet minden fölött, később
azután a dacz, ezen ítéletet, belátás daczára is,
soha meg nem másítani. Irenben kitűnt a meg-
fontolás, ha pedig tévedett az engesztelődés. —
Abban a szépség öntudata mellett a kacérság
uralkodott. Irenben a fő vonás volt a magába
zárkózás mellett a szerénység.

Egy szóval Rózában megvolt a hivatottság
a világban való ragyogásra, Irenben a házi-
ságra. Amabban megvoltak a véghetetlen sze-
remségtelenségek előfeltételei és csirái, emebben
az élet-harmonia és házi boldogság alapjai.

Abban megvolt a törekvés, mindenkit meg-
hódítani és minden vágyát kielégíteni.

S emez a legszerényebb igényekkel beérte,
s legfőbb vágya a megelégedés volt.

(Folyt. köv.)

Utótózsde.

(A „Tiszántul“ eredeti távirata.)

Budapest, jan. 2.

Az irányzat esőndes volt.

Osztr. hitelrészv. 401.80—401. frton.

Magy. hitelrészv. 492.50—491.50 frton.
Osztr. magy. áll. vasut: 395.75—395.70
Délután 4 óra 20 percig zárulnak:
Osztr. hitelrészv. 401.30—401.40 frton.

Gabonatózsde.

Jegyzünk:

Uj buza őszre 6.93—6.95. Uj buza tavaszra
6.56—6.58
Tengeri máj.-jun. 6.13—6.15. Zab tavaszra
5.95—5.97.

TÁVIRATOK.

— A „Tiszántul“ eredeti magán-táviratai. —
A válság.

Budapest, jan. 2. (Saját tud. táv.)
A király holnap reggel 6 órakor ér-
kezik Budapestre s itt marad körülbe-
lül 10—12 napig. Nehezen várják az
összes pártok, amelyek a krízis izgal-
maiban már nagyon belefáradtak s
esengve várják a megoldást, bármilyen
legyen is az. Pedig a holnapi napnak
még semmiféle eredménye nem lesz,
mert ő felsége nem fogad senkit. Pénteken
azonban újra meghallgat néhány
politikai személyiséget. A pénteki ki-
hallgatásra hivatalosak Szilágyi Jó-
zsef, Széll Kálmán, Bánffy Dezső s
Khuen-Héderváry gróf, vagyis azok,
akiknek nevét a válság alatt a minisz-
terelnökök sorában forgalomba hozták.
Az új kabinetet mindenesetre ezek kö-
zül fogja valaki alakítani, aki minden
valószínűség szerint a horvát bán lesz.

A döntés.

Budapest, január 2. (Saját tud. táv.)
Minden oda mutat, hogy a király
e hó 4-én fog dönteni s a döntést egé-
szén a maga belátása szerint
fogja eszközölni, anélkül, hogy
abba akár közvetlenül, akár közvetve
valakinek befolyása lenne. Erre vall az
a körülmény is, hogy ő felsége a mi
napj négy napos koronatanács alkal-
mával sajátkezűleg jegyzeteket ké-
szített s azokat összeállítás végett ki-
adta a kabinet irodának.

Küzdelem a szabdelvü pártban.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónk
távirata.) Az az elkeseredett harcz, amely
a Bánffy-párt s a horvát bán között meg-
indult, teljes erővel folyik. A Bánffy-párt
most a királyi döntés előestéjén sem adja
föl ama hitét, hogy sikerülni fog a ka-
binet alakításra való megbízást a jelöltje
számára kinyernie. Bámulatatos leleményes-
séggel kortessednek Bánffyk s minden
eszközzel odahatnak, hogy Khuen-Héderváryt
olybá állítsák a korona elé, mint
aki nem lesz képes megfelelni a kor-
mányelnöktől megkívánható követelések-
nek. Az intraurigenens elem két dologra
alapítja reménykedését. Egyik az, hogy a
bánnak talán nem fog sikerülni a sza-
badelvü párt többségét maga köré cso-
portosítani, a másik pedig, hogy a bán
maga utasítja majd vissza a megbízatást.

A bán jelöltsége.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónk
távirata.) Megbízható forrás szerint a bán
s emmiesetre sem utasítja vissza a megbiza-
tást, amennyiben nagy részben megsze-
rezte már a föltételül kikötött biztosítékot
a szabdelvü párt többsége részéről. De

külömben is a bán oly nagy mértékben
birja a korona bizalmát, hogyha a sza-
badelvü párt egy része vonakodnék őt
támogatni, úgy számíthat arra, hogy meg-
kapja a király jóváhagyását az ország-
gyűlés fölösztatására s a választásoknak
legkésőbb márcziusra leendő kitűzését.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónk
távirata.) Wekerle Sándor dr. minisz-
terelnök Dánosra utazott.

Budapest, jan. 2. (Saját tudósítónk
távirata.) A katolikus nagygyűlések ál-
landó bizottságai január hó közepén kö-
zös értekezletre jönnek össze, hogy a
katolikus ügyekről értekezzenek.

Különfélék.

A becsületesség. Valamely bankárnak épen
szüksége volt pénztárnokra. Jó barátja ajánlott
neki egy fiatal embert.

— Valljon becsületes ember-e? kérdi a
bankár.

A felelet ez volt:

— Hogy becsületes-e? bizony nem tudom
én, de mégis — a legutóbbi napokban egyszer
nálam volt, s akkor nagy záporosó kerekedett
s ő az esernyőmet kölcsön kérte, s azt —
csakugyan — vissza is hozta.

A kortesbor hatása. Követválasztáskor az
egyik parasztgazda találkozik a másikkal, a ki
ugyancsak részeg:

— Ejnye komám, te az utca jobb olda-
láról a baloldalára tántorogsz.

— Lásd, kedves komám, ennek az az oka,
hogy a fehér tollasok borából is, meg a vörös
tollasok borából is ittam, s már most amaz
jobbra s emez balra huz.

Kitűnő vigasztalás. Egy hivatalfőnök va-
lamelyik alárendeltjét, ki nagyon iszákos volt,
jóakaratulag intette: »Még egyszer mondom,
vigyázzon magára, mert végre is a korsó addig
jár a kutra, míg egyszer eltörik.« »Hát hiszen
akkor én nem félhetek, — jegyzé meg amaz,
— az én korsóm soha sem jár a kutra, mindig
csak a pinczébe.«

Pikáns észrevétel. Lachner zeneszerző, a
bajor udvari zenekar egykori igazgatója, igen
ügyes ötleteiről is nevezetes volt. Bülow, hiva-
talmi utódfia, még csak két hónapja volt Mün-
chenben. Egy hangversenyen Beethoven vala-
melyik szimfóniáját dirigálta. A közönség kitörő
tapsal jutalmazta. Ekkor Bülow a szintén je-
lenlévő Lachnerhez fordulva, malicziózus mo-
solylyal kérdezé: »Nos Lachner ur, a zenekar
pompásan működött, ugy-e? Lachner rögtön
készen volt a felelettel: »Persze, persze, hát
hogy is ne? hiszen ön még csak két hónapja
van itt s még ilyen rövid idő alatt nem te-
hette tönkre.«

Uj katolikus kör. A mai hivatalos lap
szerint a zsolnai katolikus kör alapszabályait
a m. kir. belügyminiszterium m. évi 106,388
szám alatt, a bemutatási záradékkal elátta. A
felvidéken nagy hivatással bíró kath. kör mű-
ködésére Isten minden áldását kérjük.

A víz és a bor. Két tönkrejutott birtokos
panaszkodott egymásnak;

— Képzeld barátom, az én szerencsétlen-
ségemet, mindenemet elvitte a víz.

— A víz? barátom, az semmi, az enyémet
elvitte a bor.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:

Budapestről 2.12, 7.08,
1.50, 7.15 — 3.46.
Kolozsvárról 2.18, 10.44,
11.41, 8.00, 8.38.
Szegedről 8.30, 9.32, 5.30.
Aradról 9.32.
Vaskóh-Belényesről 11.28,
9.07.
Gyoma-Kótról 12.47, 8.41.
Érmihályfalváról 8.15, 9.22.

Indul:

Budapest felé 2.25, 8.43,
11.04, 12.23, 2.26.
Kolozsvár felé 2.19, 7.15,
2.24, 4.00, 12.05.
Szeged felé 4.25, 7.38,
10.15.
Arad felé 4.25.
Vaskóh-Belényes felé 5.10,
2.10.
Gyoma-Kót felé 7.00, 2.05.
Érmihályfalva felé 6.45, 4.40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Kiváló szép csemege-szőlőt,

(legnemesebb faj)

almát és körtét, tiróli marónit,

valamint tisztán kezelt, természetes borokat a következő előnyös árak mellett ajánlok:

Egy liter asztali ó-bor — — — 24 kr.		Egy liter Magyarádi ó-bor I. — — 40 kr.
◆ • 100 liter 21 forint. ◆		Egy liter Magyarádi peesenye-bor — 48 „
Egy liter új-bor — — — — — 28 kr.		Egy liter Magyarádi Bakator — — 60 „
Egy liter Magyarádi ó-bor — — — 32 „		Egy liter Ménesi vereshor — — 60 „
		Egy liter Dalmát vereshor — — 32 „

Mindennemű lívegelt csemege-, aszú- és pezsgőborok a legolcsóbb árban.

A „Répáti“ és „Szántói“ legjobb s legolcsóbb gyógsavanyu vizek főraktára.

Egy kosár, 5 kiló legszebb rózsá csemege-szőlő 3 frt.

Kiváló tisztelettel

MERTZ NANDOR.

Nagyvárad, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház

(1) 3-3

Telefon-összeköttetés.

Uri-utczán 411. népsorszá-
mu ház

Ö r ö k á r o n
előnyös feltételek mellett

(12) 3-3 **eladó.**

Értekezhetni: Dr. Schweiger Ede
ügyvédnél.

(Lakik: Széchényi-téren.)

Alapított

Ajánl

1829. ében.

kitünő minőségű rumot,

Valódi közvetlen behozatott orosz theát, bel- és
külföldi csemege borokat és

◆ P E Z S G Ő T ◆

kassai sodart nyersen és főve;

HALAKAT

olajban, páczolva és sózva, ugy minden némű sajtokat

(9.) 6-3

Wurst József cég,

Nagyvárad, fő-utca Bartsch-ház.

Szilágyi Géza

mű-órák és látszerész

Nagyvárad, Kossuth-(sas)-utca

Saskávéházzal szemben.

Ajánlja dusan berendezett raktárát, ki-
tünő minőségű s jól szabályozott schveiczi
arany és ezüst zseb-, álló- és fall inga-,
keretes, tableaux és asztali *ébredő-óráit*;
ugyszintén arany gyűrű, függő, karóv, broche,
nyakláncz, csüngő s férfi és női óralánczait.
Továbbá szakszerűen berendezett szem-
üvegeit, melyeknek kristály tisztaságáért
teljes szavatosságot vállal.

Órajavitásokat

elvállal s jól szervezett műhelyében készít
pontosan, olcsón és jól.

Ugy az eladott, mint javított órák jólljárásáért
kezeséget vállal.

Vidéki megkeresések lehetőleg postafordul-
tával eszközöltetnek. (11) 0-8

Szent László-nyomda-részvénytársaság

Nagyváradon, Apáczá-utca 3. szám.

Ajánlja magát a nagyérdemű közönségnek mindennemű könyvnyomdai munkákra,
ugy mint:

Napi és heti folyóiratok, irodalmi művek, iskolai értesítők, úrlapok, rovatos ívek;
továbbá **diplomák, részvények, oklevelek, bizonyítványok, eljegyzési és esketési kártyák,**
névjegyek, gyászjelentések, bál meghívók, tánczrendek, számlák, árjegyzékek, körlevelek,
jegyzői, ügyvédi és közjegyzői nyomtatványok, valamint **falragaszok** legizlésesebb kivitelben
való előállítására, ugy fekete mint színes nyomással a legjutányosabb árak mellett.

Raktáron tart egyházi nyomtatványokat, u. m.: **Kereszteltek, Egybekeltek és Meg-**
holtak anyakönyve, ezeknek kivonati ívei, Templomszámadási ívek, Bevétel- és Kiadás,
Alapítványi jelentések, stb. stb.

Megrendeléseket elfogad a nyomda üzletvezetője.

A nyomda egészen újonnan a legdivatosabb és izlésesebb betűkkel, valamint légszesz-
motorral van felszerelve és elsőrendű munkaerők fölött rendelkezik.

Mindezeknél fogva vagyunk bátor vállalatunkat a t. cz. közönség szives pártfogásába
ajánlani és maradunk

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad, 1894. december hóban.

A Szent László-nyomda-részvénytársaság.

(5) 0-3

◆ Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek. ◆

JANKY ANTAL
NAGYVÁRADON
AJÁNLIJA

Déli gyümölcsök,
CZUKORKÁK.
Valódi jamaicai rum,
TEÁK
és
TEA-SÜTEMÉNYEK.

Mindenféle bel- és külföldi
sajtók, turók és
CSEMEGÉK.
Prágai és kassai
SONKA.
Naponta
friss bécsi
VIRSTLI.

A nagyváradí
francia Cognac-gyár
főlerakata.
Csak
TISZTA BORBÓL
lepárolt
* **COGNACOT** *
hoz forgalomba.

Saját termelésű
asztali és csemege borok
belföldi és francia
PEZSGÓK.
Likörök, aszu és vörös borok.
SZÁRAZ
és
**OLAJ-
FESTÉKEK.**

Olaaj, petroleum
és
lámparaktár.
Összekötve különféle
vessző s nád díszfonatu
KOSARAK
eladásával.

Mindenféle
kertészeti és mező-
gazdasági
MAGVAKBÓL
mindig nagy készlet
a legmegbízhatóbb
forrásból beszerezve.

Bel- és külföldi
gyógy- és savanyu vizek,
valamint
forrás termények
nagy raktára.
GYERTYÁK
minden minőségben.

**FÜSZER-, FESTÉK-,
ANYAG-,
BOR-,
CSEMEGE-**
és
ásványviz-
hereshedését.
ALAPITTATOTT
1815-ben.

Bel- és külföldi
gyógy- és savanyu vizek,
valamint
forrás termények
nagy raktára.
**PIPERE
czikkek.
ILLAT-
SZEREK**
nagy választékban.
FOGPOROK
és
FOGPASZTÁK.

Fertőtlenítő szerek,
Oliva és Ragosin
GÉP-OLAJ.
Kenczék és lakkok.

„SANITAS”
sterilizált szikvizgyárát,
mely vegytiszta, folyékony szénsavból
állít elő **SZÓDAVIZET.**

(13) 0-2

— BECKAY LAJOS. —

UJONNAN BERENDEZETT ÜZLET!

Legújabb női kelme szövetek és selymek nagy választékban és igen olcsó árban.

Nagy téli kendők, berlini és selyem kendők. — Valódi Schroll-féle

chiffonok, asztalneműek, ágyterítők
és **függönyök**
nagy választékban.

Eső-ernyők, női és gyermek harisnyák, kész kötők stb.

Kész férfi és női fehérneműkből nagy raktár. — Legutánosabb árakban u. m. kitűnő szabásu és minőségű férfi-ingek. Magyar, német és francia szabásu lábravalók. — Mindig a legújabb

nyakkendők és gallérok
nagy választékban. (10) 3-3

Zsebkendőkből ujdonságok. — Dr. Jäger-féle alsó ingek és nadrágok. — Ezen kívül minden e szakmába vágó különféle áruk nagy választékban és a legutánosabb árakban.

Nagyváradon, Szent László-tér és Zöldfa-utca sarkán.

WEINSTOCK FÜLÖP

műórás, ékszer s látszerész
Nagyvárad,
Szt.-László-tér 47. sz.
(Díszház.)

Javit és elad
mindennemű órákat
jótállás mellett.

Nagy választék arany, ezüst, nickl, álló, inga, keretes, ébresztő, párisi, bura, iroda és schwarzwaldi

órákban.

Mindennemű arany és ezüst ékszerek.
Valódi G. Rodenstok diaphragma SZEMÜVEGEK.
A legfinomabb perescop üvegek, látszóvelek
és **más optikai tárgyak**
nagy választékban. (8.) 3-3

Üzletben rendelkezésre áll a nagyérdemű közönségnek egy Rodenstok-féle **Refraktometer** szemvizsgáló gép, melynek segítségével **egy perc** alatt megtudhatni mily üveg szükségeltetik.

Tejeladás.

A nagyváradí I. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére szállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,
(2) 0-3 uradalmi igazgató.
(Utánnyomás nem díjaztatik.)

— Fűtés —

nagy helyiségek egyenletes melegítésére, lakások központi fűtésére legalkalmasabb a

gáz-coaks.

Egy métermázsza (2 frt) valamivel drágabbnak látszik ugyan, mint a közönséges kőszén, de könnyebb fajsúlyánál fogva majdnem kétfelannyi ideig tart és a kezelése sem kíván oly szigorú felügyeletet, mint a kőszéné, mert a fojtó gázok már a gáz-coaksból el vannak távolítva.

De nem tévesztendő össze a gáz-coaks a bányavagy melle-coakszal sem, mely utóbbi sokkal nehezebb.

Gáz-coaks kapható nagyban és kicsinyben. 250 kilós részletek házhöz küldetnek csekély fuvardíjért.

Nagyváradí légszeszgyár.
(3) 6-3

Hirdetéseket
elvállal jutányos áron
a
„Tiszántúl”
kiadóhivatala:
Nagyvárad, Apáczá-utca 3.